

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ในภาค 6 โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น มาวิเคราะห์พร้อมกับสรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6
2. เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับนำไปใช้พัฒนา บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6
3. เพื่อพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีเพศต่างกันมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน
2. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน
3. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน
4. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่ต่างกันมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน
5. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่ได้รับการพัฒนาบทบาทหน้าที่แล้ว จะมีบทบาทหน้าที่ที่ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาบทบาทหน้าที่ การสร้างรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ และการพัฒนาบทบาทหน้าที่ ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 จำนวน 113 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 จำนวน 92 คน โดยใช้เกณฑ์ของ Krejcie และ Morgan ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและ ครอบครัวภาค 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 จำนวน 92 คน ตามกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่เข้ารับการพัฒนา จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบผลการพัฒนา (Pre-test) , (Post- test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนที่ 1 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ในขั้นตอนที่ 3 สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

1.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่

1.1.1 โดยรวมทุกด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบทบาทหน้าที่ในการดำรงตนอยู่ในระดับมากที่สุด

1.1.2 โดยพิจารณาเป็นรายด้าน

1.1.2.1 ด้านบทบาทในการพิจารณาพิพากษาคดี ในข้อผู้พิพากษาสมทบได้รับบทบาทในการไกล่เกลี่ยคดี และในข้อ ผู้พิพากษาสมทบมีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินคดี มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุด ควรได้รับการพัฒนา

1.1.2.2 ด้านบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมเด็กและเยาวชน ทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมาก

1.1.2.3 ด้านบทบาทหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในข้อผู้พิพากษาสมทบเข้าร่วมประชุมตามวาระการประชุมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.1.2.4 ด้านบทบาทหน้าที่ในการดำรงตน ทุกข้อคำถามในบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

1.2.1 ด้านบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจำแนกตาม

1.2.1.1 เพศ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.1.2 วุฒิศาการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายข้อในข้อผู้พิพากษาสมทบเตรียมความพร้อมของคดีไว้ให้พร้อมก่อนเข้าห้องพิจารณาคดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.1.3 ประสบการณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายข้อในข้อผู้พิพากษาสมทบมีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินคดี มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.1.4 หน่วยงานที่เคยปฏิบัติโดยรวมและในรายข้อ ในข้อผู้พิพากษาสมทบมีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะตัดสินคดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 ด้านบทบาทในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน จำแนกตาม

1.2.2.1 เพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายข้อ ในข้อผู้พิพากษาสมทบ เข้าร่วมโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2.2 วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.2.3 ประสบการณ์ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.2.4 หน่วยงานที่เคยปฏิบัติ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายข้อในข้อผู้พิพากษาสมทบอบรมเด็กและเยาวชนบนบัลลังก์ในห้องพิจารณาคดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

1.2.3 ด้านบทบาทหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำแนกตาม

1.2.3.1 เพศ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.3.2 วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.3.3 ประสบการณ์ โดยรวมและรายข้อไม่ต่างกัน

1.2.3.4 หน่วยงานที่เคยปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

1.2.4 ด้านบทบาทหน้าที่ในการดำรงตน จำแนกตาม

1.2.4.1 เพศ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.4.2 วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.4.3 ประสบการณ์ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.2.4.4 หน่วยงานที่เคยปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

2.1 ผลการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ควรพัฒนาในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1.1 บทบาทในการไกล่เกลี่ยคดี

2.1.2 ความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินคดี

2.1.3. การเตรียมความพร้อมของคดี ไว้ก่อนเข้าห้องพิจารณาคดี

2.1.4 การอบรมเด็กและเยาวชน บนบัลลังก์ ในห้องพิจารณาคดี

2.1.5 การเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

2.2 การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา จากผลการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา นำผลดังกล่าวมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์แล้วดำเนินการตามขั้นตอนคือ จากการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ได้คือ การอบรม โดยให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายและเพิ่มทักษะในเรื่องการไกล่เกลี่ยคดี ซึ่งจะนำผู้พิพากษาสมทบที่เข้ารับการพัฒนาศู่การพัฒนาในรูปแบบการ อบรม โดยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาตามรูปแบบที่เหมาะสมของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวภาค 6 โดยทำการทดสอบผู้พิพากษาสมทบก่อนเข้ารับการพัฒนา พบว่าผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ขาดความรู้ในด้านกฎหมาย และทักษะในการไกล่เกลี่ยคดี หลังจากนั้นจึงเข้ารูปแบบการพัฒนา ในรูปแบบการอบรม หลังจากอบรมแล้วได้ทำการทดสอบผู้เข้าอบรมอีกครั้งในข้อคำถามเดียวกัน และทำการประเมินผลการอบรมโดยการเปรียบเทียบผลก่อนการพัฒนาและผลหลังการพัฒนา จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า ผู้พิพากษาสมทบมีความรู้และทักษะในด้านดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น แสดงว่ายุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ ถือเป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบได้ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

การศึกษายบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ทั้ง 4 ด้าน คือ บทบาทในการพิจารณาพิพากษาคดี บทบาทในการส่งเสริมและเยาวชน บทบาทในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และบทบาทในการดำรงตน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบทบาทการดำรงตนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ถูกต้องตามกฎหมายและนิติประเพณี ทั้งจึงต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ แก่สาธารณชนด้วยว่าตนเป็นผู้ประพฤติ อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี พร้อมทั้งจะเป็นแบบอย่างแก่เด็กและเยาวชนได้ โดยต้องผ่านการคัดเลือก จากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และมีประสบการณ์ในระดับอาวุโส ซึ่งจะต้องผ่านการกลั่นกรองและตรวจสอบประวัติอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกขั้นตอน เพื่อนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวมาวิเคราะห์ หากบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายระบุไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิราภรณ์ จุณณานนท์ (2535 : 23)

ด้านบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อผู้พิพากษาสมทบปฏิบัติหน้าที่ตามเวลาที่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษากำหนดให้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบมีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสังคม และมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน ส่วนในข้อผู้พิพากษาสมทบลงชื่อในคำเบิกความของพยาน ในรายงานกระบวน

พิจารณาและในคำพิพากษาจนครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบมีความตระหนักในหน้าที่และมีความรับผิดชอบสูงสุดในตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งจะเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ โดย ถ้าหากหลงลืมในการเซ็นชื่อในเอกสารเหล่านั้น ก็จะเกิดปัญหาในการพิจารณาคดีและมีผลกระทบต่อคู่ความ ซึ่งคำพิพากษานั้น คู่ความอาจจะมีความจำเป็นต้องนำไปใช้ในการแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือแสดงสิทธิของตน หากผู้พิพากษาสมทบลงชื่อล่าช้า อาจเกิดความเสียหายแก่คู่ความได้ อีกประการหนึ่งกระบวนการพิจารณาคดีจะเสร็จสมบูรณ์ได้และพร้อมที่จะส่งสำนวนให้ชั้นตอนอื่นๆ ดำเนินการได้นั้น ผู้พิพากษาสมทบจะต้องลงนามเป็นองค์คณะให้ครบถ้วนเสียก่อน มิเช่นนั้นสำนวนหรือคำเบิกความ จะไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาจจะทำให้คู่ความซึ่งเป็นคู่กรณีที่มีข้อพิพาท สามารถยกขึ้นเป็นประเด็นในการหาเรื่องคัดค้านหรือมีช่องทางที่จะบิดเบือนความเป็นจริงหรือหาโอกาสโดยการยืดเวลาในการดำเนินคดีเพื่อจะได้มีช่องทางในการต่อสู้คดีต่อไปซึ่งสอดคล้องกับ เอกสารสรุปของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ในหัวข้อบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ (2543 : 44) ส่วนในข้อ ผู้พิพากษาสมทบได้รับบทบาทในการไกล่เกลี่ยคดีและผู้พิพากษาสมทบมีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินคดี มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าเป็นระดับบทบาทที่อยู่ในระดับต่ำกว่าบทบาทอื่นๆ ซึ่งทั้งสองข้อนี้ได้ทำการพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้แล้ว หมายความว่าผู้พิพากษาสมทบบังขาดความรู้ทางด้านกฎหมายและทักษะในการไกล่เกลี่ยคดี เหตุผลเพราะว่า เนื่องจากสองข้อนี้เป็นบทบาทใหม่สำหรับผู้พิพากษาสมทบที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ เพราะเดิมศาลมักไม่ค่อยได้มอบหมายหน้าที่ให้ผู้พิพากษาสมทบดำเนินการไกล่เกลี่ยคดี เหตุใด เนื่องจากมีผู้พิพากษาประจำทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่งคือ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบก็ไม่ค่อยได้ปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทนี้ เพราะการที่คู่ความยอมความกันนั้นส่วนใหญ่เป็นการยอมความกันเองและศาลก็ตัดสินเลย ผู้พิพากษาสมทบ จึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนการไกล่เกลี่ยคดีเท่าไรนัก

ด้านบทบาทหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบสนใจในการให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนโดยการจัดโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็นรายๆ ไป เช่น โครงการอาหารเสริม โครงการแม่อุปถัมภ์ โครงการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม โครงการดูแลเด็กในสถานพินิจซึ่งจัดเป็นกลุ่มย่อย และอื่นๆ ถือเป็นหน้าที่หลักของผู้พิพากษาสมทบ และที่ถือปฏิบัติกันเป็นประจำ คือการไปเยี่ยมเด็กในสถานพินิจ โดยเข้าไปดูความเป็นอยู่ ความเรียบร้อย ความประพฤติ ถ้าพบปัญหาหรือ ทราบข่าวสารการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในทางลบ ก็จะหาทางช่วยเหลือให้คำแนะนำ หรือถ้าหากเด็ก

และเยาวชนมีความต้องการสิ่งใดก็จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม และนอกจากจะจัดโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนด้วยตนเองแล้ว ยังเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในสถานที่อื่นๆ อีกด้วย เช่น สถานแรกรับตามสถานพินิจต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสังคมเป็นอย่างดี หลังจากนั้นยังให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพ เช่น ให้ความรู้ทางด้านเกษตร ให้ความรู้ทางด้านอาชีพเสริม อาชีพหลัก การให้ทุน การให้โอกาส เพื่อให้เด็กและเยาวชนทั้งหลายเหล่านั้น ได้มีวิชาชีพติดตัว เมื่อถึงเวลาครบกำหนดโทษและเมื่อออกไปสู่สังคม ก็จะได้มีวิชาชีพในการประกอบอาชีพได้อย่างสุจริตและมีความภาคภูมิใจ ซึ่งโครงการทั้งหลายเหล่านี้ได้ทุนสนับสนุนจากการที่ผู้พิพากษาสมทบจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กและเยาวชน โดยการรณรงค์หาเงินมาสมทบทุนมูลนิธิอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มูลนิธิมีเงินและดอกผลไว้ใช้จ่ายในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบที่เกี่ยวกับงานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนตามคำบรรยายสรุปของ ดัน เวทไว (2536 : 90)

ด้านบทบาทหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากแสดงว่าผู้พิพากษาสมทบเข้าทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิพากษาสมทบคนอื่นหรือกับศาลอื่น เช่น พิธีในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนพรรษา หรือถวายพระพร วันระพี วันเปิดศาลใหม่ในแต่ละศาล เป็นต้น ผู้พิพากษาสมทบจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรมดังกล่าว ที่สำคัญคือ วันเฉลิมพระชนพรรษา ซึ่งถือว่าเป็นวันสำคัญอย่างยิ่ง ของผู้พิพากษาสมทบที่ได้แสดงถึงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งก่อนปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิญาณตนต่อหน้าพระบรมสาทิสลักษณ์ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีใจเป็นธรรม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้พิพากษาสมทบเข้าร่วมประชุมตามวาระการประชุมของผู้พิพากษาสมทบ มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ผู้พิพากษาสมทบมีความสนใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข่าวสารข้อมูลการสืบหน้าในการปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมต่างๆ และที่สำคัญข่าวสารเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งกิจกรรมทั้งหลายเหล่านี้ผู้พิพากษาสมทบได้ให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด

ด้านบทบาทหน้าที่ในการดำรงตน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าเนื่องจากบทบาทด้านนี้เป็นคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ ที่เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน กล่าวคือ ผู้พิพากษาสมทบจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม และมีคุณงามความดีประจำตน ซึ่งในการพิจารณาพิพากษาคดีจะต้องวางตนเป็นกลางปราศจากอคติ ผู้พิพากษาสมทบจะเป็นองค์คณะในคดีที่มีโทษหรือจำเลยเป็นคนที่ตนเคยรู้จักมาก่อนไม่ได้ ต้องมีคุณสมบัติและหน้าที่ที่ให้ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ส่วนเรื่องมีเวลาให้กับทางราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ผู้พิพากษาสมทบมีความพร้อมและมี

ความรับผิดชอบในเรื่องสละเวลาให้กับทางราชการเพื่อทำงานส่วนรวม รวมทั้งความลับทางราชการทั้งหมดห้ามนำมาเปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้ล่วงรู้ ซึ่งการเปิดเผยความลับจะทำให้เสียรูปคดี และบางครั้งอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อโจทก์หรือจำเลยที่จะมีเวลาในการเตรียมคดี ไว้ให้พร้อมที่จะต่อสู้คดีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำบรรยายของ โสภณ รัตนกร (2546 : 97)

ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ด้านบทบาทหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงว่า บทบาทนี้เป็นบทบาทที่ทุกคนมีความตั้งใจจริง มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้พิพากษาสมทบ พร้อมทั้งจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อสังคมอย่างแท้จริง ถือเป็นหัวใจของผู้พิพากษาสมทบ และที่สำคัญต้องอบรมและสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคมอีกด้านหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับบทความของศาลจังหวัดนครปฐม แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในหัวข้อ จิตวิญญาณแห่งการเป็นผู้พิพากษาสมทบ (2544 : 57) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อผู้พิพากษาสมทบเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้พิพากษาสมทบที่เป็นชายเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมมากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่เป็นหญิง แสดงว่า ผู้พิพากษาสมทบที่เป็นชาย เป็นบุคคลที่มีความพร้อมในเรื่องเวลา กำลังความคิด สภาพการณ์ที่เอื้ออำนวย และมีความสะดวกในทุก ๆ ด้านมากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่เป็นหญิง

ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบด้านบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ในข้อผู้พิพากษาสมทบเตรียมความพร้อมของคดีไว้ให้พร้อมก่อนเข้าห้องพิจารณาคดี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้พิพากษาสมทบที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับบทบาทหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมของคดีไว้ให้พร้อมก่อนเข้าห้องพิจารณาคดี มากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี แสดงให้เห็นว่า วุฒิมัธยมศึกษาไม่มีผลต่อการร่วมพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งผู้พิพากษาสมทบที่มีวุฒิมัศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี มีความกระตือรือร้นในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี และให้ความสนใจในเรื่องกฎหมายอย่างสม่ำเสมอเพราะเป็นผู้พิพากษาสมทบที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ ซึ่งผู้พิพากษาสมทบที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ที่ถือปฏิบัติมานาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ด้านบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี จำแนกตามประสบการณ์และหน่วยงานที่เคยปฏิบัติงานในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในข้อผู้พิพากษาสมทบ มีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินคดี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้พิพากษาสมทบ ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก มีความรู้ทางด้านกฎหมายพร้อมที่จะร่วมตัดสินใจคดี มากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่มีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก แสดงว่าประสบการณ์ไม่มีผลต่อการร่วมพิจารณาพิพากษาคดี หมายความว่า ผู้พิพากษาสมทบที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็ก หรืออบรมเด็ก จะมีความสนใจในการเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะใช้วิชาความรู้ นั้นมาปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ทัดเทียมกับผู้พิพากษาสมทบที่เคยมีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก เพราะเนื่องจาก โดยพื้นฐานแล้ว ไม่มีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรม มีความรู้ในเรื่องกฎหมาย มีความสันทัดและมีหลักเกณฑ์ทางด้านกฎหมาย เป็นอย่างดี มากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่มีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ จำแนกตามหน่วยงานที่เคยปฏิบัติงานในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็กในภาพรวมและรายชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้พิพากษาสมทบที่เคยปฏิบัติงาน ในบ้านมุทิตา จะมีบทบาทในการอบรมเด็กและเยาวชนหนักที่สุดในห้องพิจารณาคดีมากกว่า ผู้พิพากษาสมทบที่เคยปฏิบัติงานในสถานพินิจและสถานบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากผู้พิพากษาสมทบที่เคยปฏิบัติงานในบ้านมุทิตา จะมีความคุ้นเคยกับเด็กและเยาวชนมากกว่า เพราะงานจะอยู่กับเด็กและเยาวชนเกือบตลอดเวลา โดยจะต้องดูแลเอาใจใส่ในพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หากเด็กและเยาวชนนั้นมีความบกพร่องในเรื่องใดก็จะเฝ้าระวังรักษาได้ทันที จึงรู้สึกว่าการเด็กและเยาวชนทั้งหลายเหล่านั้นเป็นบุตรหลานของตนเอง จึงมักอบรมสั่งสอนจนคุ้นเคย เมื่อมาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิพากษาสมทบ จึงมีบทบาทในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนมากกว่าผู้พิพากษาสมทบที่เคยปฏิบัติงานในสถานพินิจ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจนั้น เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างคดีของศาลบ้าง หรือเด็กและเยาวชนที่ศาลได้ตัดสินไปแล้วบ้าง เด็กและเยาวชนเหล่านั้นนอกจากส่วนหนึ่งจะต้องสงเคราะห์แล้ว ยังมีส่วนอื่นที่จะต้องให้อีกโอกาสในคดีเช่น ในทางต่อสู้คดี จึงมีผลทำให้บทบาทในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ในสถานพินิจของผู้พิพากษาสมทบลดลง หรือทำได้ไม่เต็มที่ เช่น หากเด็กหรือเยาวชนปฏิเสธข้อกล่าวหาตามกฎหมาย ต้องถือว่าเด็กและเยาวชนนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ถือว่าไม่ได้กระทำความผิด จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิด ผู้พิพากษาสมทบจึงเกรงว่า หากเข้าไปมีบทบาทในการสงเคราะห์เด็กอย่างเต็มที่แล้ว อาจจะขัดต่อกฎหมาย เพราะเด็กและเยาวชนนั้นบางส่วนยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิด จึงทำให้บทบาทส่วนนี้ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีหน้าที่เป็นแกนนำในการเสนอโครงการ ให้แต่ละศาลทั่วประเทศดำเนินตามโครงการที่วางไว้ตั้งนั้นศาลเยาวชนและครอบครัวกลางควรดำเนินการจัดโครงการ เพิ่มพูนความรู้และทักษะศักยภาพของ ผู้พิพากษาสมทบ ในทุก ๆ ด้านให้มากยิ่งขึ้น ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบโดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่กำลังรุดหน้าไปไกลอย่างไร้พรมแดน โดยมีสถิติของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในรูปแบบที่แปลกใหม่ตามยุคสมัยเป็นตัวชี้วัด เช่น เพิ่มพูนความรู้ทักษะในการอบรมเด็กและเยาวชน จิตวิทยาในการไกล่เกลี่ย ความรู้ทางด้านกฎหมาย และอื่นๆ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้ผู้พิพากษาสมทบมีการพัฒนา และเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศาลเยาวชนในแต่ละภาค ควรทำการวิจัยในหลาย ๆ มิติของผู้พิพากษาสมทบผู้พิพากษาสมทบ หรือแม้แต่ศาลเอง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์ปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่ควรพัฒนา และสนับสนุนหรือเพิ่มประสิทธิภาพในส่วนที่พัฒนาแล้ว เพื่อผลของการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และยังทำให้เกิดการสร้างสรรคในสิ่งที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเจาะลึก ในโครงการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของผู้พิพากษาสมทบ ว่าหลังจากที่เด็กและเยาวชนได้รับการสงเคราะห์โดยผ่านกระบวนการ และขั้นตอนของการสงเคราะห์ในหลายๆด้านแล้ว เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทิศทางใด เพื่อนำผลของการวิจัยมาสนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้ และส่งผลให้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวต่อไป